

Věda a vědecké zkoumání

Metodologie výzkumu politiky a
mezinárodních vztahů

2020

Kauzalita v sociálních vědách

Přírodní vs. sociální vědy – míra kontroly přirozeného systému...

- **Sociální vědy:** nemožnost izolovat systém a příčinný vztah; nemožnost formulovat **zákony**, jen pravděpodobnostní charakter tvrzení; omezená možnost **intervence** a **experimentu**...
- **Kauzalita:** příčinná souvislost mezi (sociálními) jevy (*závislá a nezávislá proměnná*) – nalezení, prozkoumání a pochopení je **klíčové** pro vědecké poznání společnosti.
- *Maclver: cokoliv se děje, má příčinu; každá příčina je důsledkem předcházející příčiny; každý důsledek je příčinou následujícího důsledku.*
- *Pareto: v důsledku zkoumání lze získat soubor tvrzení, která jsou přiblížením k neobyčejné složitosti sociálního světa.*

Nezávislá proměnná ---> **Závislá** proměnná

příčina - mechanismus vztahu - následek

„Věda“ v sociálních vědách

Příklady velkých koncepcí – mají charakter vědeckého poznání:

- Ekonomie: ***Obecná teorie zaměstnanosti*** (Keynes), *Ekonomicko-sociální teorie růstu* (Kuznets);
- Sociologie: ***Protestantská etika*** (Weber), *Železný zákon oligarchie* (Michels), *Sociální směna* (Homans, Blau);
- Politologie: ***Cleavages*** (Rokkan), ***Volební zákony*** (Duverger, Sartori), *Ekonomická teorie politiky* (Downs);
- Mezinárodní vztahy: ***Hegemonická stabilita*** (Kindleberger, Krasner)...

Teorie demokratického míru: *„demokracie spolu neválčí“*

Mezinárodní systém (přirozený systém)

- obsahuje **prvky**: státy (demokracie, autoritativní státy);
- obsahuje jejich **interakce**: vztahy vlád (agresivní, kooperativní).

Problém: jsou i jiní aktéři (mezinárodní organizace, vnitrostátní subjekty) i jiné interakce (trans-národní vazby - nezprostř. státem; vztahy mezi státy a MO).

Závislá a nezávislá proměnná

Politický režim (autoritativní/ demokratický) – NP (**příčina**)

Chování v mezinárodních vztazích (militarismus/kooperace) – ZP (**důsledek**)

Demokratický mír (Russett, Doyle)

Analýza

- **definujeme pojmy** demokracie, autoritářský systém, kooperativní a agresivní chování státu;
- hledáme prvky podle kterých ji **poznáme**; identifikujeme souvislosti mezi prvky a důsledky jejich výskytu...
  - mobilizace národa, vnitřní a vnější ohrožení, nutnost koncentrace moci -> provokace, okupace, kořistění...
  - pluralita, volby, svoboda projevu -> iniciativa, spolupráce, předvídatelnost...
  - kolik a jakých prvků je třeba abychom mohli říct, že je něco demokracie? (operacionalizace);
  - S jakým chováním státu souvisí jeho vnitřní nastavení – proč má souviset? (vazba na teorii)...

Zkoumání

- SRN i FRA jsou po 1945 „hodné“ státy, dříve agresivní....
- Severní Korea, SSSR po roce 1945 provokují....

Zobecnění

Státy které jsou **demokratické**, jsou „**hodné**“, ty které nejsou jsou často „**zlé**“. (**zobecnění**)

Teorie

- Zájem kliky, identita my-oni vs. pluralita – soutěž idejí, konzumenti-spotřebitelé (předvídatelnost, soukromé vlastnictví, investice, obchod...);
- Změna **vnitřního** politického **uspořádání** má systematický dopad na charakter jednání státu v **mezinárodních vztazích**.

Na základě **teorie** formulujeme **tvrzení (hypotéza)**:

- **Demokratickému** vnitřnímu uspořádání země odpovídá **kooperativní**, neagresivní zahraničněpolitické jednání -> mezi dvojicí demokracií nenajdeme válečný konflikt (obchod, spolupráce);

Formulace obecné **zákonitosti (kauzalita)**: Demokratické **uspořádání** je příčinou neagresivního **jednání** státu.

Konfrontace s realitou

Empirické pozorování: Německo v červnu 2019 vpadlo do Francie.... přitom oba jsou demokratické státy...!

Falzifikace tvrzení - teorie

...hypotézu proto nepodržíme → teorie není schopna vysvětlit konkrétní jednání státu...

The Most Unhealthy Countries in the World

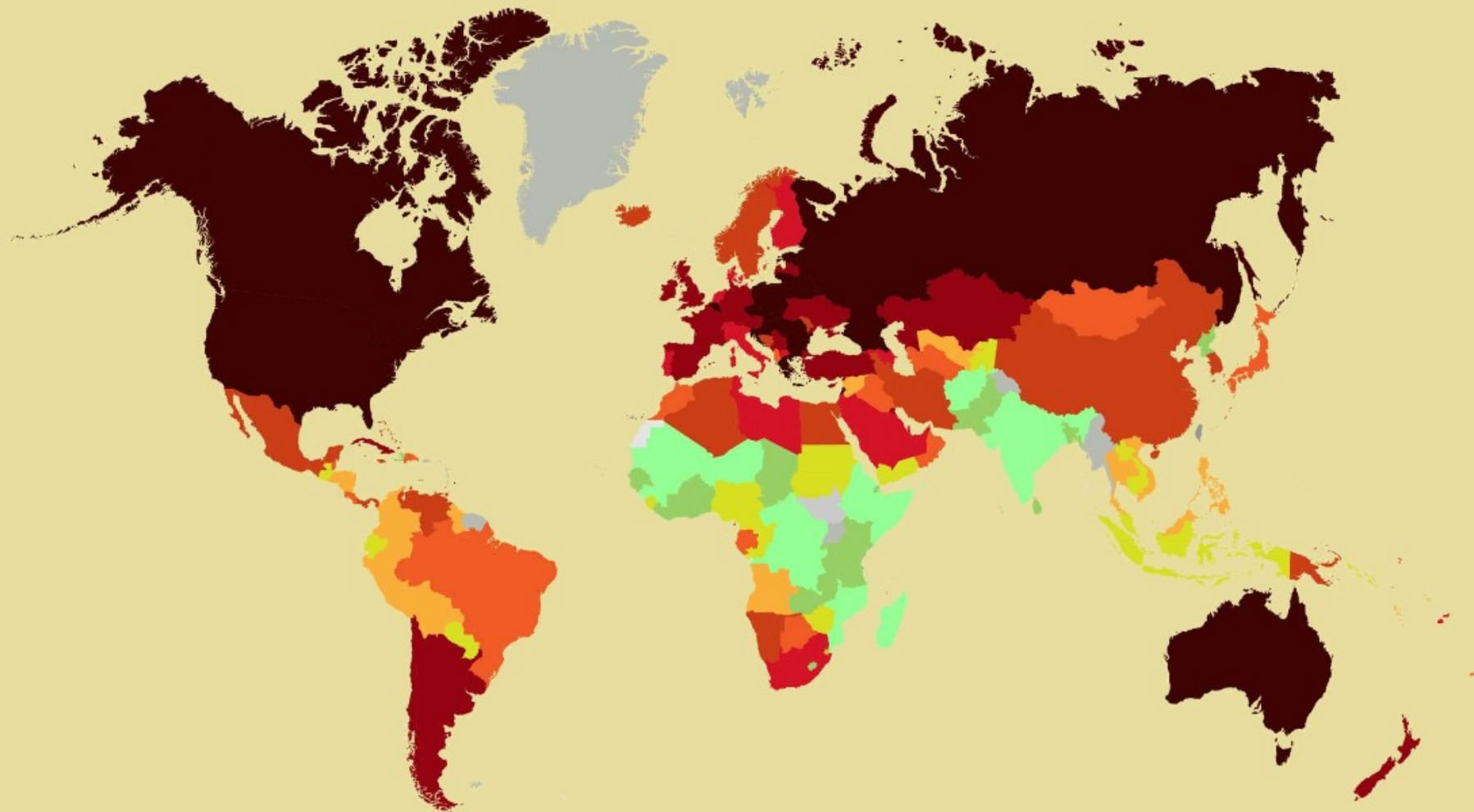
1. **Alcohol** consumption per person, per year;
2. **Tobacco** consumption per person, per year;
3. **Obesity** prevalence within the population.

THE LEAST UNHEALTHY

THE MOST UNHEALTHY

NO DATA

ZP	Případ	NP?	NP?
1	Honduras	K	N
2	Venezuela	K	N
3	Belize	K	N
8	Lesotho	K	N
11	JAR	K	S
12	Kolumbie	K	N
14	Kongo DR	K	N
18	Brazílie	K	S
19	Rwanda	K	N
22	Mexiko	K	S
27	Nigérie	K, I	N
33	Myanmar	B	N
35	Jižní Súdán	A, K, I	N
36	Pobř. Slonoviny	I, K, A	N
39	Turkmenistán	I	S
47	Etiopie	K, I	N

ZP	Případ	NP?	NP?
48	Súdán	I	N
66	Rusko	K	S
68	Kyrgyzstán	I	S
70	Filipíny	K	N
77	Somálsko	I	N
79	Irák	I	N
82	Kazachstán	I, K	S
84	Pákistán	I	N
86	Mali	I	N
89	Palestina	I	N
91	Eritrea	K, I	N
92	Litva	K	S
95	Afganistán	I	N
108	Albánie	I, K	N
111	USA	K	V
121	Irán	I	S
125	Kosovo	I	N

ZP	Případ	NP?	NP?
128	Indie	H, I, K	N
129	Egypt	I	N
138	Tchaj-wan	B, T	V
145	Bangladéš	I	N
147	Turecko	I	S
152	Malajsie	I, B	S
154	Sýrie	I	S
155	Norsko	K	V
159	Jordánsko	I	N
165	Izrael	J	V
166	Libye	I	N

ZP	Případ	NP?	NP?
185	Omán	I	V
186	Katar	I	V
188	Čína	T	S
191	ČR	K	V
198	S. Arábie	I	V
201	Japonsko	B	V
203	Alžír	I	N
208	Indonésie	I	N
209	Švýcarsko	K	V
210	Bahrajn	I	V
212	Kuvajt	I	V